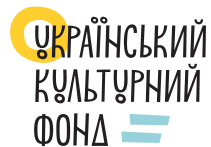

КУЛЬТУРА. ТУРИЗМ. РЕГІОНИ

Culture. Tourism. Regions

Київ 2020

Програма «Культура. Туризм. Регіони» реалізується Українським культурним фондом у партнерстві з Програмою USAID «Конкурентоспроможна економіка України» (KEU) та Офісом розвитку малого та середнього підприємництва (SME.DO) при Міністерстві розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

The program Culture. Tourism. Regions is implemented by the Ukrainian Cultural Foundation jointly with the USAID Competitive Economy Program in Ukraine (CEP) and SME Development Office.

Тут ви знайдете зовсім не схожі один на одного проекти: з різною метою та цілями, цільовою аудиторією та мовою спілкування, різним спектром поєднання культури і туризму. Кожен проект – індивідуальний і кожен розпочав історію пілотної програми «Культура. Туризм. Регіони», яка масштабується на всю Україну.

Here you will find versatile projects, with different goals, objectives, target audiences, and language of communication; with various combinations of culture and tourism. Each project is a unique initiative that started with the pilot project Culture. Tourism. Regions, which will be expanded throughout Ukraine.

Два з половиною роки нашої роботи показали, що потрібно більше уваги акцентувати на залученні регіонів до створення якісних культурно-мистецьких кроссекторальних проєктів. І річ не лише в загальнонаціональній політиці децентралізації. Культурні та креативні індустрії є тією рушійною силою, завдяки якій локальні спільноти можуть вийти на новий рівень розвитку. Культурний туризм в Україні перебуває на етапі формування. Нашим співгромадянам бракує інформації про цікаві, визначні місця, пам'ятки архітектури тощо. Є проблема з інфраструктурою. Тому для розвитку внутрішнього культурного туризму необхідний консолідований підхід кількох інституцій. Ми дуже вдячні партнерам, які допомогли реалізувати пілотний конкурс програми «Культура. Туризм. Регіони». Разом ми обрали Одеську та Закарпатську області, на території яких мешкають представники багатьох національностей зі своєю палітрою культури та звичаїв. Сподіваюсь, що завдяки підтримці УКФ про туристичні, культурні атракції цих регіонів дізнається якомога більша кількість українців.

Юлія ФЕДІВ

Виконавчий директор
Українського культурного фонду

Two and a half years of our work demonstrated that we need to focus more on involving regions to create high-quality, cross-sectoral culture and art projects. This is not only about national decentralization policy. The cultural and creative industries are the driving force for local communities to step up to a new level of development. Cultural tourism in Ukraine is in the formation stage. Our compatriots lack information about interesting and outstanding places, historical buildings, etc. There is a problem with infrastructure. This is why the consolidated efforts of various institutions are needed to build up domestic cultural tourism. We are very grateful to our partners who helped us pilot Culture. Tourism. Regions. Together we selected Odesa and Zakarpattia oblasts, homes for people of many nationalities with an array of cultures and traditions. I hope that with UCF support, as many Ukrainians as possible will learn about the cultural tourism attractions in these regions.

Yuliia FEDIV

Executive Director
Ukrainian Cultural Foundation

**УКРАЇНСЬКИЙ
КУЛЬТУРНИЙ
ФОНД**

Саме культура характеризує й робить націю особливою та унікальною. Побачити витвори декоративно-прикладного мистецтва, скуштувати їжу, взяти участь у фестивалях і відвідати історичні місця – це все можливість дізнатися про країну. Саме це і пропонує культурний туризм. І саме це ми з гордістю підтримуємо у межах програм «Культура. Туризм. Регіони» у партнерстві з Українським культурним фондом (УКФ) та Офісом розвитку МСП. Майже рік Програма КЕУ сприяє розвитку культурного туризму у двох регіонах України: Одеському та Закарпатському. Після відбору учасників з цих регіонів вони отримали гранти, які спрямовані на допомогу у розробці їхнього культурно-туристичного продукту. Для підвищення конкурентоспроможності їхнього продукту Програма КЕУ запропонувала менторів, які скеровували їх у відповідному напрямку для вдосконалення культурних продуктів у цих регіонах. Ми сподіваємось, що ця допомога не лише сприятиме унікальній культурі та традиціям України, але й врешті-решт допоможе отримати прибуток від культурного туризму у цих двох регіонах.

Карен ІСААКЯН

Керівник напрямку з підтримки конкурентоспроможності секторів Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України» (КЕУ)

Nothing characterizes a nation and makes it special and unique like its culture. Seeing its arts and crafts, trying its food, participating in festivals and other cultural events, and visiting its historical sites are the ways to find out about a country. This is what cultural tourism offers. And this is what we have been proud to support with Culture. Tourism. Regions, in partnership with the Ukrainian Cultural Foundation and SME Development Office. For about a year, the USAID Competitive Economy Program in Ukraine (CEP) has been facilitating development of cultural tourism in two regions of Ukraine, Odesa and Zakarpattia. After selecting 20 entrepreneurs in these regions, Culture. Tourism. Regions provided grants to help them develop cultural tourism products. Without a doubt, entrepreneurs needed support to launch their ideas and CEP provided mentors who guided them in their journey of creating or improving cultural products in these regions. We hope that this assistance will not only promote the unique culture and traditions of Ukraine but will also eventually help generate income in these two regions.

Karen ISAHAKYAN

Emerging Industries and Competitiveness Team Leader,
the USAID Competitive Economy Program in Ukraine (CEP)

«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНА
ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ»

Креативний сектор та туризм можуть бути спеціалізацією кожного без виключення регіону України. У поєднанні вони створюють нові чудові можливості розвитку для українських міст та громад. Культура та туризм можуть і мають бути також сферою реалізації підприємницьких ініціатив. Проєкт «Культура. Туризм. Регіони» доводить, що це можливо. Натхненні його результатами, прагнемо поширити цей досвід та найкращі практики на інші регіони, аби культурний туризм став сталим національним продуктом та візитівкою України. Ключові необхідні для цього інгредієнти у нас вже є – багата історія, різноманітні культурні традиції, мальовнича природа і, головне, креативні та винахідливі люди, а у команд Офісу та Фонду – експертиза та здобутий у проєкті досвід, яким готові поділитися з усіма охочими, кого так само, як і нас, захоплює перспектива розвитку креативного сектору економіки у нашій країні.

Андрій СЛАБІНСЬКИЙ

Директор
Офісу розвитку малого та
середнього підприємництва

Virtually any region of Ukraine can specialize in the creative industry and tourism. In combination, they pose new brilliant development opportunities for Ukrainian municipalities and communities. Culture and tourism can and must become the area for entrepreneurial initiatives. Culture. Tourism. Regions proves that is it possible. Inspired by its results, we would like to disseminate this experience and best practices to other regions, in order to turn cultural tourism into a sustainable product and the hallmark of Ukraine. We already have the key essential ingredients – a rich history, versatile cultural traditions, picturesque nature and, most importantly, creative and innovative people. SME Development Office and the UCF teams have project expertise and experience, and are ready to share it with all the interested parties thrilled about the prospects for developing the creative sector in Ukraine..

Andriy SLABINSKIY

Director
SME Development Office

ПРО ПРОГРАМУ «КУЛЬТУРА. ТУРИЗМ. РЕГІОНИ»

Програма «Культура. Туризм. Регіони» покликана посилити туристичну привабливість регіонів шляхом стимулювання місцевого культурного розвитку громад та генерування конкурентоспроможних культурних продуктів.

Пріоритети програми:

- Підтримка конкурентоспроможних культурних продуктів, що сприяють розвитку туризму та стимулюють його туристичний потенціал.
- Розбудова співпраць між представниками культурних та креативних індустрій, локальними підприємцями та органами місцевого самоврядування.
- Промоція місцевої культурної спадщини, культурного різноманіття і надбання національних меншин та їх гармонійне співіснування в межах регіону.

Програма реалізується Українським культурним фондом спільно з Програмою USAID «Конкурентоспроможна економіка України» (КЕУ) та Офісом розвитку малого та середнього підприємництва при Міністерстві розвитку економіки, торгівлі та сільськогосподарства України.

THE PROGRAM «CULTURE. TOURISM. REGIONS»

Culture. Tourism. Regions aims to increase the attractiveness of regional tourism by encouraging cultural development in local communities and generating competitive cultural products.

Program priorities:

- Support competitive cultural products that facilitate tourism increase attractiveness and re-enforce tourism potential.
- Build cooperation between representatives of cultural and creative industries, local businesses, and local municipalities.
- Promote local cultural heritage, cultural diversity, and the heritage of national minorities and their harmonious coexistence within the region.

The project is implemented by the Ukrainian Cultural Foundation jointly with the USAID Competitive Economy Program in Ukraine (CEP) and SME Development Office at the Ministry for Development of Economy, Trade, and Agriculture of Ukraine.

ПРО ПРОГРАМУ «КУЛЬТУРА. ТУРИЗМ. РЕГІОНИ»

Партнери програми:

Український культурний фонд – державна установа, створена у 2017 році на підставі відповідного Закону України з метою сприяння розвитку національної культури та мистецтва в державі, забезпечення сприятливих умов для розвитку інтелектуального та духовного потенціалу особистості і суспільства, широкого доступу громадян до національного культурного надбання, підтримки культурного розмаїття та інтеграції української культури у світовий культурний простір. Підтримка проектів Українським культурним фондом здійснюється на конкурсних засадах.

Програма USAID «Конкурентоспроможна економіка України» (KEU) сприяє розвитку сильної, диверсифікованої та відкритої економіки України шляхом покращення бізнес-середовища для малих та середніх підприємств, підвищення конкурентоспроможності перспективних секторів економіки та забезпечення українських компаній можливостями скористатись перевагами від міжнародної торгівлі.

Офіс розвитку малого та середнього підприємництва є постійно діючим консультативно-дорадчим органом при Міністерстві розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, який працює за фінансової підтримки Європейського Союзу у межах проекту FORBIZ та Ініціативи EU4Business. Завдання Офісу розвитку МСП – підготовка пропозицій щодо покращення доступу малого і середнього бізнесу до інформації, навчання та фінансування через розроблення цільових програм підтримки, створення єдиного інформаційного порталу, а також організація та розвиток мережі центрів підтримки підприємництва на регіональному та місцевому рівнях.

THE PROGRAM «CULTURE. TOURISM. REGIONS»

Program partners:

The Ukrainian Cultural Foundation is a state-owned institution created in 2017 to facilitate development of arts and culture in Ukraine, to provide a favorable environment for developing the intellectual and spiritual potential of individuals and society, for citizens' broad access to national cultural heritage, and to support cultural diversity and integration of Ukrainian culture into the global cultural space. The Ukrainian Cultural Foundation supports projects through a competitive selection process.

The USAID Competitive Economy Program in Ukraine (CEP) promotes a strong, diverse, and open economy in Ukraine by enhancing the business environment for small- and medium-sized enterprises (SMEs), improving competitiveness in promising industries, and enabling Ukrainian companies to benefit from international trade.

SME Development Office is a standing advisory body within the Ministry for Development of Economy, Trade, and Agriculture, operating with financial support from the European Union FORBIZ project and the EU4Business initiative. The Office's objective is to prepare proposals for improving small- and medium-sized enterprises' (SMEs) access to information, learning, and financing through development of targeted support programs, establishing a universal information portal, and organizing and developing business support centers at the regional and local levels.

ПРО ПРОГРАМУ «КУЛЬТУРА. ТУРИЗМ. РЕГІОНИ»

Етапи програми:

- освітня частина
- проєктна частина
- менторський супровід

Наприкінці 2019 року в межах програми були проведені тренінги в Одеській та Закарпатській областях, присвячені бізнес-плануванню, грант-менеджменту і маркетингу в культурних проєктах та особливостям культурного туризму.

Участь у тренінгах узяли представники з кожної області, які працюють у культурних і креативних індустріях або туризмі. Наступним етапом було подання проєктів до Українського культурного фонду на програму «Культура. Туризм. Регіони», які присвячені стимулюванню внутрішнього культурного туризму.

У 2020 році на програму було **подано 32 проєктні заявки** на загальну суму **14,61 млн грн.** 31 заявка пододала технічний відбір і була передана на оцінювання експертам.

В результаті переговорних процедур було **підписано 20 угод** між заявниками та Українським культурним фондом на суму **8,1 млн грн.**

THE PROGRAM «CULTURE. TOURISM. REGIONS»

Program stages:

- trainings
- project implementation
- mentoring

In late 2019, trainings on business planning, grant management, marketing cultural projects, and local tourism were conducted in Odesa and Zakarpattia oblasts.

Representatives from the cultural, creative, and tourism industries from each oblast participated in the trainings. Their next step for Culture. Tourism. Regions was to submit project proposals to the Ukrainian Cultural Foundation on developing domestic cultural tourism.

In 2020, **32 project proposals** for a total of **14.61 million UAH** were submitted. After technical screening, 31 applications were forwarded on for expert review.

As a result of negotiations, **20 agreements were signed** between the Ukrainian Cultural Foundation and applicants for a total amount of **8.1 million UAH.**

**ПЕРШИЙ ЕТАП:
ОСВІТНЯ ЧАСТИНА**

Одеська область | Odesa Oblast

22, 23, 24 листопада 2019 р.

20 учасників:

Одеса – 6	Доброслав – 1
Ізмаїл – 2	Красносілка – 1
Рені – 2	Шабо – 1
Кубей – 2	Куяльник – 1
Кодима – 1	Білгород-Дністровський – 1
Табаки – 1	Кілія – 1

November 22, 23, 24, 2019

20 participants:

Odesa – 6	Dobroslav – 1
Izmail – 2	Krasnosilka – 1
Reni – 2	Shabo – 1
Kubei – 2	Kuialnyk – 1
Kodyma – 1	Bilhorod-Dnistrovskiy – 1
Tabaky – 1	Kiliia – 1

**STAGE 1:
TRAININGS**

Закарпатська область | Zakarpattia Oblast

29, 30 листопада, 1 грудня 2019 р.

20 учасників:

Ужгород – 10	Верб'яз – 1
Мукачево – 2	Новоселиця – 1
Кам'яниця – 1	Довге – 1
Рахів – 1	Берегове – 1
Тячів – 1	Білкі – 1

November 29, 30, December 1, 2019

20 participants:

Uzhhorod – 10	Verbiash – 1
Mukachevo – 2	Novoselytsia – 1
Kamianytsia – 1	Dovhe – 1
Rakhiv – 1	Berehove – 1
Tiachiv – 1	Bilky – 1

На тренінгу було зосереджено увагу на основах культурного туризму, бізнес-плануванні, грант-менеджменті, маркетингу та просуванні.

Тренерами виступили:

- Олександр Бабій, експерт з розробки і реалізації програм та донорської координації в Офісі розвитку малого та середнього підприємництва.
- Ірина Осадча, заступник виконавчого директора з питань організаційного розвитку Українського культурного фонду.
- Наталія Керницька, експерт відділу міжнародного співробітництва УКФ, програмний менеджер УКФ.
- Галина Малець, PR-стратег.
- Олена Корнієнко, експерт з просування в Instagram для бізнесу, співзасновниця продакшн студії Glstudio.
- Артем Корнієнко, спеціаліст з просування в соціальних мережах.
- Іван Ліптуга, президент Національної туристичної організації України.
- Олександр Паларієв, засновник Центру етнографічного, сільського зеленого туризму і сімейного відпочинку «Фрумушика-Нова».
- Федір Шандор, туризмознавець Закарпаття.

The trainings focused on the basics of cultural tourism, business planning, grant management, marketing and promotion. The following trainers were involved:

- Oleksandr Babii, Expert on Program Design and Implementation and Donor Coordination, SME Development Office.
- Iryna Osadcha, Deputy Executive Director on Institutional Development, Ukrainian Cultural Foundation.
- Nataliia Kernytska, Expert of International Cooperation Department, UCF Program Manager.
- Halyna Malets, PR Strategy Expert.
- Olena Korniienko, Expert in Instagram Business Promotion, Co-founder of the GL Production Studio.
- Artem Korniienko, Specialist in Social Network Promotion.
- Ivan Liptuha, President, National Tourism Organization of Ukraine.
- Oleksandr Palariiev, the founder of the Frumushyka-Nova Ethnographic, Rural Green Tourism and Family Recreation Center.
- Fedir Shandor, Zakarpattia Tourism Expert.

ДРУГИЙ ЕТАП: ПРОЄКТНА ЧАСТИНА

З 1 грудня 2019 р. по 31 січня 2020 р. було розпочато приймання проєктних заявок на грантове фінансування до Українського культурного фонду.

У межах цієї програми культурні проєкти надають туристам можливість пізнати місцеву культуру, а також зануритись в творчість не тільки українців, а й інших національних спільнот регіону. Проєкти включають елементи традиційних ремесел, жанрів фольклору, народної музики, хореографії, театралізованих вистав, обрядів і церемоній, через які туристи знайомляться з багатонаціональною культурою регіону.

В січні 2020 було **подано 32 проєктні заявки** на загальну суму **14,61 млн грн.** 31 заявка пододала технічний відбір і була передана на оцінювання експертам.

В результаті переговорних процедур було **підписано 20 угод** між заявниками та Українським культурним фондом на суму **8,1 млн грн.**

STAGE 2: PROJECT

The Ukrainian Cultural Foundation accepted grant applications from December 1, 2019 through January 31, 2020.

The cultural projects offer tourists the opportunity to learn about local culture and immerse themselves in the creative work of not only Ukrainians but also the region's other ethnic communities. The projects include elements of traditional folk craftsmanship, folklore, folk music, folk dance, theatrical performance, rituals, and ceremonies through which tourists will get acquainted with the region's multiculturalism.

In January 2020, **32 project proposals** for a total amount of **14.61 million UAH** were submitted. After technical screening, 31 applications were forwarded on for expert review.

As a result of negotiations, **20 agreements were signed** between the Ukrainian Cultural Foundation and applicants for a total amount of **8.1 million UAH.**

«ГУЦУЛЬСЬКА ВАТРА» ФОЛЬК-ФЕШН ФЕСТ 2020

Бюджет: 364 390 грн

Локація: м. Ужгород, с. Тур'я Пасіка Перечинського району Закарпатської області.

Онлайн-фестиваль, який присвячений збереженню гуцульських традицій Закарпаття. Яскравим доповненням онлайн-заходу стали показ гуцульського вбрання закарпатців з колекції «Спадщина», виставка прикрас ручної роботи закарпатських майстринь та серія відео майстер-класів по гуцульським буденним, святковим і весільним зачіскам.

«HUTSUL FIRE» FOLK-FASHION FEST 2020

Budget: 364,390 UAH

Location: Uzhhorod, Turia Pasika (Perechyn Rayon), Zakarpattia Oblast.

An online festival to preserve the traditions of Zakarpattia Hutsuls. Bright complements to the online event are a presentation of Zakarpattia Hutsul folk fashion from the «Heritage» collection; an exhibition of handmade jewelry by Zakarpattia artisans; and a series of video tutorials on Hutsul daily, holiday, and wedding hair styles.

КУЛЬТУРНИЙ МАРШРУТ «ШПАКІВ ШЛЯХ»

Бюджет: 628 634 грн

Локація: м. Кодима, с. Пиріжна, с. Івашків, с. Шершенці, с. Загнітків, с. Будеї, с. Круті, с. Лабушне Кодимського району Одеської області.

Створення нового культурного маршруту на старовинному торговому шляху, яким в давнину рухались чумацькі каравани. Маршрут передбачає дев'ять цікавих локацій, мандруючи якими туристи дізнаватимуться більше про історію Шпакового шляху та про цікаві об'єкти, які розташовані поруч.

SHPAK'S ROUTE

Budget: 628,634 UAH

Location: Kodyma, Pyrizhna, Ivashkiv, Shershentsi, Zahnitkiv, Budei, Kruti, and Labushne, Odesa Oblast.

A new cultural route was established along the ancient Chumak trade route, which includes nine interesting locations where tourists can learn more about the history of Shpak's Route and the interesting sites nearby.

БУДЖАК-ФЕСТ: СТВОРЕННЯ ПЕРІОДИЧНОГО ГАСТРОНОМІЧНОГО ЕТНО-ФЕСТИВАЛЮ

Бюджет: 414 733 грн

Локація: с. Виноградівка, с. Владичень, с. Тополине, с. Криничне Болградського району; с. Кислиця, с. Броска, с. Плавні Ізмаїльського району; с. Новосільське, с. Орлівка, с. Котловина Ренійського району Одеської області.

Віртуальний фестиваль за участю представників громад з десяти сіл Одеської області, який збільшує поінформованість жителів та гостей регіону про традиції та звичаї не лише їхньої етнічної групи, але й інших етносів. Проведено дослідження гастрономічної спадщини західної частини Одеської області.

BUDZHAK FEST: GASTRO-ETHNIC FESTIVAL

Бюджет: 414,733 UAH

Location: Vynohradivka, Vladychen, Topolyne, Krynychne (Bolhrad Rayon); Kyslytsia, Broska, Plavni (Izmail Rayon); and Novosilske, Orlivka, Kotlovyna (Reni Rayon), Odesa Oblast.

A virtual festival involving representatives of 10 communities in Odesa Oblast to improve awareness of local people and guests of the region about local ethnic groups' traditions and customs. The project also carried out a study of the gastronomic heritage of the western part of Odesa Oblast.

РЕМІСНИЧА МАНУФАКТУРА «ПАЛАНОК»

Бюджет: 552 335 грн

Локація: м. Мукачево Закарпатської області.

Проект передбачає проведення онлайн-фестивалю «Весілля Ілони Зріні та Імре Текелі» – власників замку Паланок 17 століття та знакових персон історії краю і всього транскордонного регіону. У межах проєкту проведено серію ремісничих онлайн майстер-класів, які в довгостроковій перспективі переростуть в унікальний культурно-мистецький простір з виробництва сувенірної продукції традиційними техніками.

PALANOK CRAFT MANUFACTURING

Budget: 552,335 UAH

Location: Mukachevo, Zakarpattia Oblast.

The online festival «Wedding of Ilona Zrini and Imre Tekeli», owners of the 17th century Palanok Castle and significant figures in the region's history and the entire transborder region. Within the project, a number of online craft workshops were held and recorded. It is expected that in the long term period, this project will grow into a unique cultural and artistic manufactory of local souvenirs.

ФЕСТИВАЛЬ «ЗЕРНО»

Бюджет: 364 086 грн

Локація: Куяльницька ОТГ Одеської області.

Промоція місцевої культурної спадщини та фестивалю, який відбудеться в 2021 р., за допомогою відеозйомки традиційних культурних обрядів, створення сайту та його наповнення, інформування про історію лірництва в Одеській області. Окрема увага приділена онлайн-презентації туристичних та культурних локацій громади.

FESTIVAL ZERNO (GRAIN)

Budget: 364,086 UAH

Location: Kuialnyk, Odesa Oblast.

Promotion of local cultural heritage and a festival to be held in 2021, with videos of traditional cultural ceremonies and a website with information about the history of lyricism in Odesa Oblast. Special attention is paid to the online presentation of the community's tourist and cultural sites.

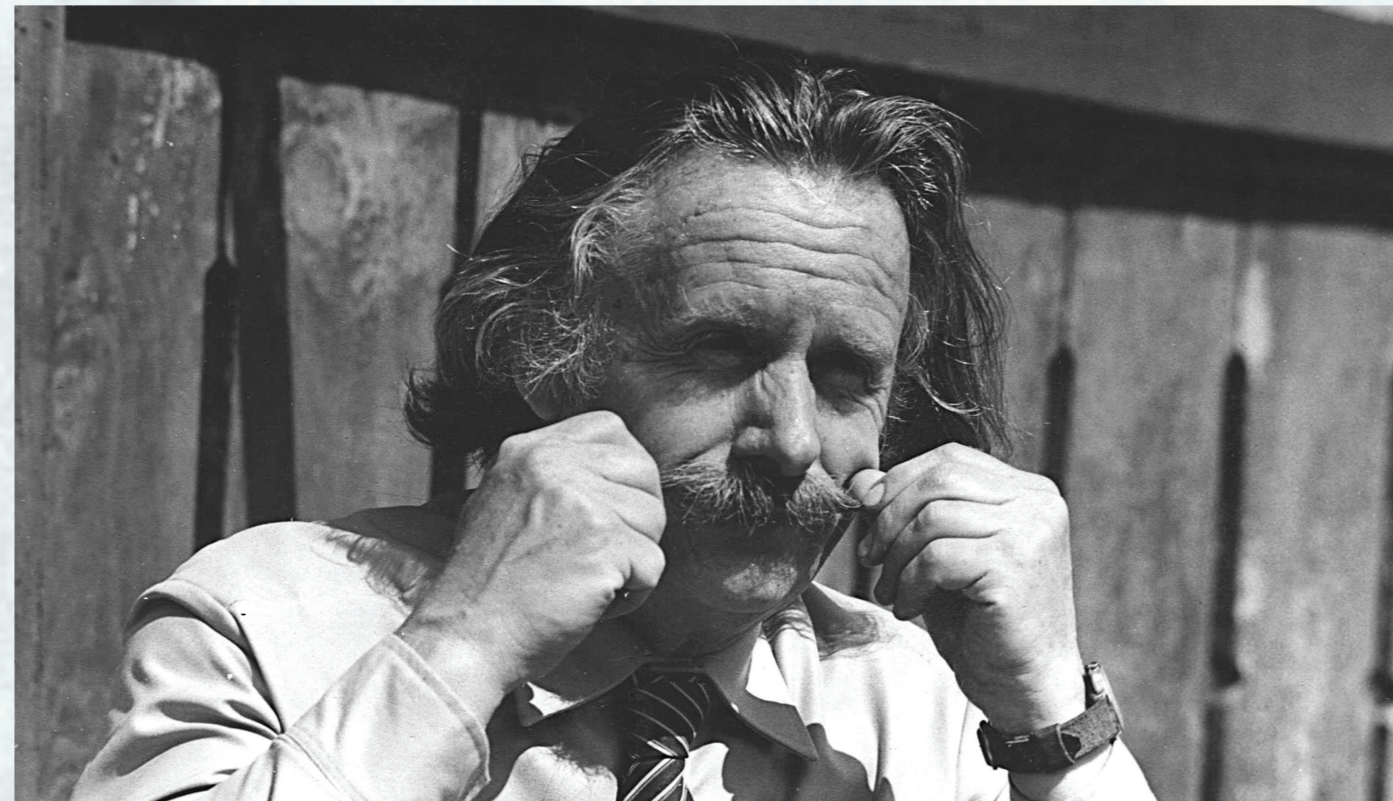

ЧЕНДЕЙ ФЕСТ

Бюджет: 259 990 грн

Локація: м. Ужгород, смт. Дубове Тячівського району Закарпатської області.

«Чендей Фест» – проєкт, який створений на честь автора сценарію культового фільму українського кінематографу «Тіні забутих предків» Івана Чендея. Це перша літературно-освітня подія в Закарпатському регіоні, з елементом промоції малих туристичних локацій. Окрема увага приділена культурному маршруту «Стежками Івана Чендея» та тренінгам «Школа Чендея».

IVAN CHENDEI | 1922-2005

CHENDEI FEST

Budget: 259,990 UAH

Location: Uzhhorod and Dubove (Tiachiv Rayon), Zakarpattia Oblast.

Chendei Fest was established in honor of Ivan Chendei, scriptwriter of the iconic Ukrainian movie «Wild Horses of Fire.» It is the first literary education event in Zakarpattia Oblast promoting small tourism locations. The cultural route «Paths of Ivan Chendei» and «School of Chendei» trainings are a special focus.

НЕВИЦЬКИЙ ЗАМОК - ІСТОРІЯ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ

Бюджет: 481 585 грн

Локація: с. Кам'яниця Ужгородського району Закарпатської області.

Метою проєкту є створення і промоція туристичного продукту – квесту, пов'язаного з історією та середньовічною культурою Невицького замку. Розроблений квест сфокусований на представленні культурних елементів Невицького замку (історія, ремесла та традиції) через інтерактивні форми розваг, тим самим збільшується акцент на змістовому наповненні цієї локації, ніж на самій споруді.

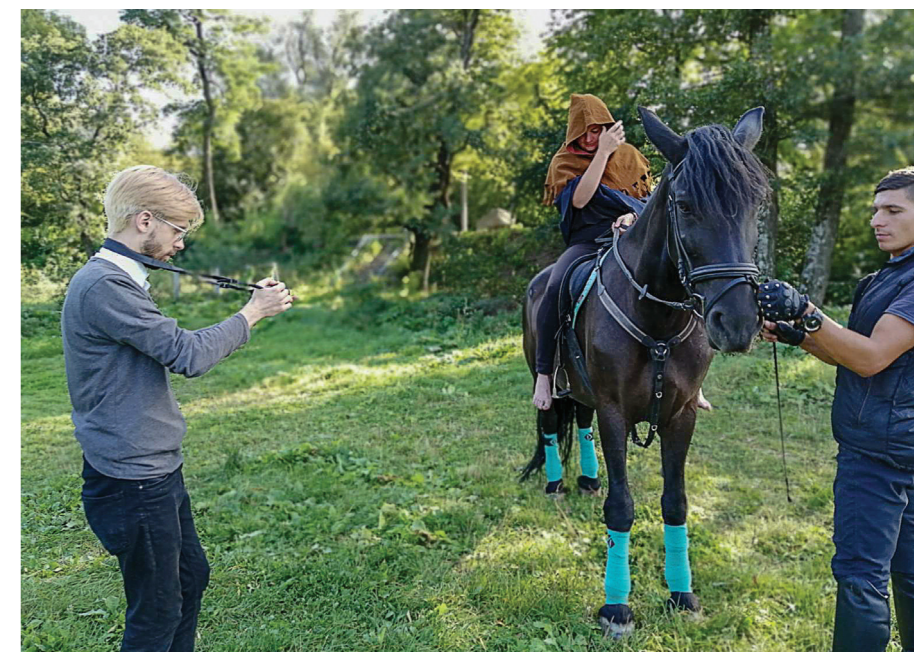

NEVYTSKE CASTLE – STORIES OF FORGOTTEN ANCESTORS

Budget: 481,585 UAH

Location: Kamianytsia (Uzhhorod Rayon), Zakarpattia Oblast.

A tourist quest game related to the history and medieval culture of the Nevyske Castle. The quest presents Nevyske Castle's cultural traits (history, crafts, traditions) through interactive entertainment, thus shifting the focus onto the location's content rather than the building itself.

УЖГОРОД В ОБЛИЧЧЯХ

Бюджет: 420 900 грн

Локація: м. Ужгород Закарпатської області.

Проєктом передбачено проведення циклу онлайн-зустрічей з сучасними, талановитими, цікавими особистостями, які досягли успіху та прославили Ужгород у царині культури та мистецтва, журналістики і музики, дизайну чи архітектури. Це зустрічі з тими, завдяки кому Ужгород так по-особливому звучить, смакує, бентежить і захоує.

UZHGOROD IN FACES

Budget: 420,900 UAH

Location: Uzhhorod, Zakarpattia Oblast.

A series of online meetings with modern-day talented and successful people who made Uzhhorod famous in the arts, culture, journalism, music, design, and architecture. These are meetings with the people who give Uzhhorod its special, exciting, and charming sound and taste.

ПРОМОЦІЯ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТАРОВИННОГО МІСТА ІЗМАЇЛ

Бюджет: 425 759 грн

Локація: м. Ізмаїл Одеської області.

Проект спрямовано на підвищення інтересу українських та іноземних туристів до міста Ізмаїл. Завдяки проєкту розроблено туристичну карту й туристичні маршрути, пройти якими можуть як мешканці міста (та дізнатися цікаві факти про рідне місто, про будівлі і споруди, які бачать щодня), так і туристи, які отримають систематизовану інформацію про Ізмаїл.

PROMOTING TOURISM IN THE ANCIENT TOWN OF IZMAIL

Budget: 425,759 UAH

Location: Izmail, Odesa Oblast.

A tourist map and tourist routes were designed to raise Ukrainian and international tourists' interest in the city of Izmail. The map and routes can be used both by the city's residents (who can learn many interesting facts about their hometown and the buildings they see every day), and tourists, who will be offered detailed information about Izmail.

ІНТЕРАКТИВНА ТУРИСТИЧНА МАПА ЗАХІДНОЇ ОДЕЩИНИ (І-МАПА)

Бюджет: 434 444 грн

Локація: м. Рені, с. Котловина, с. Новосільське, с. Орлівка Ренійського району; с. Виноградівка, с. Владичень, с. Криничне, с. Табаки Болградського району; с. Кислиця Ізмаїльського району; смт. Лиманське Роздільнянського району Одеської області.

Інформаційний ресурс (І-мапа), який поєднує серію фото- та відео-сюжетів, які демонструють привабливість Західної Одещини для розвитку культурного туризму та місцевого підприємництва. Відомо, що успіх регіону залежить від якісної промоції локальних туристичних атракцій та культурних пропозицій.

INTERACTIVE TOURIST MAP OF WESTERN ODESA OBLAST (I-MAP)

Budget: 434,444 UAH

Location: Reni, Kotlovyna, Novosilske, Orkivka (Reni Rayon); Vynohradivka, Vladychen, Tabaki (Bolhrad Rayon); Kyslytsia (Izmail Rayon); Lymanske (Rozdilna Rayon), Odesa Oblast.

An informational resource (i-map) combining a series of photos and videos that demonstrate the attractiveness of western Odesa Oblast for cultural tourism and local business development. It is well-known that effective promotion of local tourist attractions and cultural offerings is a key factor in the region's success.

КУЛЬТУРНИЙ МАРШРУТ «СЕЛО ДЕРЦЕН»

Бюджет: 378 093 грн

Локація: с. Дерцен Мукачівського району Закарпатської області.

Дослідження та збереження історії, фольклору, традицій, народних ремесел, які сформувались в селі Дерцен. Створено вебсайт, який включає в себе фото та відео об'єктів культурної спадщини села та околиць, програму туристичних можливостей та календар подій. У межах проєкту також проведено арт-пленер, під час якого художники змальовували закарпатські пейзажі.

DERTSEN VILLAGE CULTURAL ROUTE

Budget: 378,093 UAH

Location: Dertsen (Mukachevo Rayon), Zakarpattia Oblast.

Exploration and preservation of history, traditions, and folk crafts established in the village of Dertsen. A website was created with photos and videos of cultural heritage sites in the village and surroundings, tourism opportunities, and event calendar. The project included outdoor painting, during which artists painted Zakarpattia landscapes.

ЦИФРОВІ КУЛЬТУРНІ МАРШРУТИ. ІНСТРУМЕНТ З РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРУ

Бюджет: 478 609 грн

Локація: м. Одеса.

Розроблено цифрові культурні маршрути, які посилюють інтерес до Одеського регіону через створення персонажів з унікальним одеським колоритом в мобільному додатку. Унікальність додатку полягає в цікавих образах – анімаційних персонажах, які уособлюють різні типажі людей – від інтелектуала до тусера.

DIGITAL CULTURAL ROUTE: A TOOL FOR TOURISM DEVELOPMENT

Budget: 478,609 UAH

Location: Odesa, Odesa Oblast.

Digital cultural routes were developed to boost interest in the Odesa region by creating characters with Odesa's distinctive charm. The digital routes are available via a mobile app, which is unique for its bright animated characters representing a variety of people, from intellectuals to party animals.

ВІРТУАЛЬНИЙ МУЗЕЙ ТА 3-D МОДЕЛЬ ПАМ'ЯТКИ АРХЕОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗНАЧЕННЯ ГОРОДИЩА «АНТИЧНА ТІРА»

Бюджет: 447 860 грн

Локація: м. Білгород-Дністровський Одеської області.

Антична Тіра посідає чільне місце в системі давньогрецьких полісів північно-західного Причорномор'я. Проект передбачає створення комп'ютерної реконструкції та 3-D моделі городища «Антична Тіра», яке є пам'яткою археології національного значення. Відтворення 3-D моделей окремих артефактів дає змогу зрозуміти асортимент і технології давніх промислів, ремесел давніх мешканців одного з найстаріших городищ Європи.

ANCIENT TIRA VIRTUAL MUSEUM AND 3D MODEL

Budget: 447,860 UAH

Location: Bilhorod-Dnistrovskiy, Odesa Oblast.

Ancient Tira takes central stage among the network of ancient Greek poleis (cities) in the northwestern Black Sea region. The project includes a computer-based reconstruction and a 3D model of ancient Tira, an archeological site of national significance. 3D-reconstruction of certain artefacts gives you an understanding of the scope of ancient crafts and technologies used by the residents of one of the oldest settlement sites in Europe.

MOREFILMFUN

Бюджет: 448 030 грн

Локація: м. Одеса.

Культурний кіномаршрут пізнавально-розважального характеру «MoreFilmFun» знайомить туриста з місцями зйомок фільмів в Одесі. Локації маршруту супроводжуються аудіо-коментарями від сценаристів-комедійщиків та кіномитців, які передають одеський жартівливий колорит. Створений кіномаршрут дає змогу цікаво та інтерактивно провести час і доторкнутись до кіномистецтва Одеси.

MOREFILMFUN

Budget: 448,030 UAH

Location: Odesa, Odesa Oblast.

The cultural, educational, and entertaining cinema route MoreFilmFun shows tourists Odesa's filming locations. Audio commentary from comedy script writers and film artists with Odesa's specific charm and humor accompanies the route. The film route is an opportunity to spend some interesting and interactive time with a touch of Odesa's cinematic art.

УНІКАЛЬНІ ТУРИСТИЧНІ МАРШРУТИ «ПІЗНАЙ УЖГОРОД» В ІНТЕРАКТИВНИХ ЛИСТІВКАХ З АУДІО-ГІДАМИ

Бюджет: 449 905 грн

Локація: м. Ужгород.

У межах проекту створено сувенірні інтерактивні листівки з 10 маршрутами прогулянок містом та аудіогіди українською та англійською мовами до них, які записували самі творці маршрутів. Кожна листівка – історичний путівник пам'ятками культурної та архітектурної спадщини старовинного Ужгорода з цікавими запитаннями і завданнями.

DISCOVER UZHGOROD: UNIQUE TOURISM ROUTES ON INTERACTIVE POSTCARDS WITH AUDIO GUIDES

Budget: 449,905 UAH

Location: Uzhhorod, Zakarpattia Oblast.

Interactive souvenir postcards with 10 city walking tours were designed. The walks are accompanied by audio guides in Ukrainian and English, recorded by the designers of the walks. Each postcard is a guide to the unique cultural and architectural heritage of old Uzhhorod, with entertaining questions and tasks.

СТВОРЕННЯ ТУРИСТИЧНОГО КЛАСТЕРА «ДЕСТИНАЦІЯ КОТЛОВИНА – АТРАКЦІЙНЕ ГАГАУЗЬКЕ СЕЛО»

Бюджет: 423 478 грн

Локація: с. Котловина Ренійського району Одеської області.

Створення туристичного кластера в гагаузькому селі Котловина. Метою проєкту є досягнення синергії між владою, бізнесом та представниками культурно-туристичного сектору для туристичної промоції цього мультинаціонального регіону. Тут можна познайомитися з українською, молдавською, болгарською та гагаузькою культурами. У межах проєкту розроблено дводенний культурно-туристичний маршрут і проведено навчання для гідів.

DESTINATION KOTLOVYNA: AN ATTRACTIVE GAGAUZ VILLAGE

Budget: 423,478 UAH

Location: Kotlovyna (Reni Rayon), Odesa Oblast.

By establishing a tourism cluster in the Gagauz village of Kotlovyna, the project seeks synergy among the authorities, businesses, and cultural tourism sector to promote tourism in this multinational region. Tourists can experience Ukrainian, Moldovan, Bulgarian, and Gagauz cultures in this village. As part of the project, a two-day cultural tourism route was developed and tourism guides were trained.

ІННОВАЦІЙНИЙ КУЛЬТУРНИЙ МАРШРУТ «ШЛЯХ ЗАКАРПАТСЬКОГО ЖИВОПІСУ»

Бюджет: 443 392 грн

Локація: Закарпатська область.

Створено перший культурний маршрут стежками митців пейзажного малювання Школи Закарпатського живопису. Маршрут дає можливість познайомитися з місцевою культурою та художньою творчістю через призму закарпатського живопису. У межах проєкту також створено монографію з постадійними підходами з малювання, які використовувалися ключовими пейзажистами Закарпатської школи живопису.

INNOVATIVE CULTURAL ZAKARPATTIA ART ROUTE

Budget: 443,392 UAH

Location: Zakarpattia Oblast.

The first cultural tour along the routes of landscape artists from the Zakarpattia School of Painting. The route introduces you to the local culture and artistic creativity through the prism of Zakarpattia painting. A monograph was created describing step-by-step painting approaches used by key landscape artists of the Zakarpattia School of Painting.

СТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНОГО МАРШРУТУ «ШЛЯХ ГУНІ»

Бюджет: 373 781 грн

Локація: с. Річка Міжгірського району Закарпатської області.

Створено культурний маршрут у селі Річка, який популяризує місцеве ремесло – виробництво речей з вовни (гуні). Культурний маршрут, прокладений через закарпатські полонини, поєднує в собі прогулянку полониною Боржава, знайомство з традиційним полонинським господарюванням та виробництвом одягу з овечої вовни народними майстрами.

«HUNIA'S ROAD» CULTURAL ROUTE

Budget: 373,781 UAH

Location: Richka (Mizhhiria Rayon), Zakarpattia Oblast.

A cultural route was established in Richka to popularize the local craft of hunia (wool) manufacturing. The cultural route, laid out across Zakarpattia pastures, combines a walk along the Borzhava pasture with learning about the traditional mountain way of life and traditional manufacturing of lambswool clothing by folk craftsmen.

«ЕТНО-ТУРИСТИЧНИЙ ЦЕНТР «МУЗЕЙ ГУЦУЛЬСЬКОЇ БРИНДЗИ»

Бюджет: 402 870 грн

Локація: м. Рахів Закарпатської області.

Створено музейну експозицію, яка присвячена збереженню одного з елементів нематеріальної культурної спадщини гуцулів – традиціям сироваріння (гуцульська бриндзя – предмет гордості регіону). Новітні технології, які використані в музеї, а саме VR-окуляри, дозволяють перенестись і побачити цикл сироваріння: від випасання овець на полонині до виготовлення продукту.

ETHNO-TOURIST CENTER «HUTSUL BRYNDZIA MUSEUM»

Budget: 402,870 UAH

Location: Rakhiv, Zakarpattia Oblast.

A museum display was set up to preserve part of Hutsul's intangible cultural heritage: cheese-making traditions. Hutsul bryndzia (cheese from sheep's milk) is the region's iconic «landmark». Innovative technologies used in the museum (VR glasses) let you watch the whole cheese-making cycle, starting from grazing sheep in mountain meadows to actual cheese production.

МУЗЕЙ МІНІАТЮР ТУРИСТИЧНИХ ОБ'ЄКТІВ ЗАКАРПАТТЯ

Бюджет: 444 010 грн

Локація: с. Довге Іршавського району Закарпатської області.

Створено музей мініатюр туристичних об'єктів Закарпаття. Музей розташовано на території існуючого палацу графів Телекі, а експонати відтворені з максимально наближеного матеріалу, з якого побудовані оригінальні споруди. В зменшених масштабах можна побачити і доторкнутись до найбільш цікавих та дивовижних туристичних принад Закарпаття.

ZAKARPATTIA MINIATURE MUSEUM

Бюджет: 444,010 UAH

Локація: Dovhe (Irshava Rayon), Zakarpattia Oblast.

The Zakarpattia Miniature Museum was set up on the territory of the existing Teleki Palace. Exhibits are reconstructed using materials very similar to those from which the original buildings were made. Tourists can see and touch Zakarpattia's most interesting and amazing tourist sites in miniature.

ТРЕТІЙ ЕТАП: МЕНТОРСЬКИЙ СУПРОВІД

Реалізація проєктів програми «Культура. Туризм. Регіони» відбувалась із менторським супроводом, який забезпечила Програма USAID «Конкурентоспроможна економіка України». Залучено 6 менторів за сферами: комунікація та промоція, фестивальний менеджмент, туризм та культурні маршрути, новітні технології, музейна справа.

До менторського етапу програми були залучені координатори від партнерів, які супроводжували проєкти та знаходили спільні рішення проблем.

STAGE 3: MENTOR FOLLOW-UP

Culture. Tourism. Regions projects were implemented with the support of mentors provided by the USAID Competitive Economy Program in Ukraine. Six mentors were involved, focusing on various areas such as communication and promotion, festival management, tourism and cultural routes, innovative technologies, and museum studies.

Coordinators from partners were involved in the mentoring phase of the program. They guided the project implementations and provided solutions to various challenges that grantees faced.

ТРЕТІЙ ЕТАП: МЕНТОРСЬКИЙ СУПРОВІД

Програма виявилася корисною, живою й захопливою. Подорожуючи Україною й постійно спілкуючись онлайн з тими проєктами, що прийняли виклики часу й насмілилися на реалізацію цього року, разом ми відкриваємо неймовірний культурний і туристичний потенціал нашої країни, вигадуємо і тестуємо нові формати, які, власне, й включають поєднання віртуальних та реальних маршрутів і фестивалів. І цей стан пошуку, ризиків, взаємодії, знайдених спільно рішень – він тонізує, надихає, дає перспективу в наш неоднозначний, складний, але і надзвичайно цікавий час.

Оля МИХАЙЛЮК

The program turned out to be useful, lively, and exciting. While travelling Ukraine and continuously communicating online with the projects that took up the challenge and dared to implement them this year, we discovered together the unbelievable cultural and tourism potential of our country, and invented and tested new formats that encompass both virtual and real routes and festivals. The search, risks, cooperation, and finding solutions together – it tones you up, inspires, and gives perspective in these ambiguous, complicated, but also extremely interesting times.

Olia MYKHAILIUK

STAGE 3: MENTOR FOLLOW-UP

За грецькою міфологією, Одиссей обрав вчителем для свого сина Телемаха давнього друга Ментора, ім'я якого крізь тисячоліття стало загальним поняттям для наставництва. Хочеться сподіватись, що ментори завжди сприйматимуться як помічники і доброзичливці... Моє спілкування з грантерами програми було різним через сприйняття менторства: з кимось натхненним і конструктивним, а хтось сприйняв його доволі скептично. Однак, вірю, що кожен із грантерів почерпнув щось важливе з мого досвіду і наша співпраця сприятиме сталому розвитку проєктів і розвитку культурного туризму регіонів загалом.

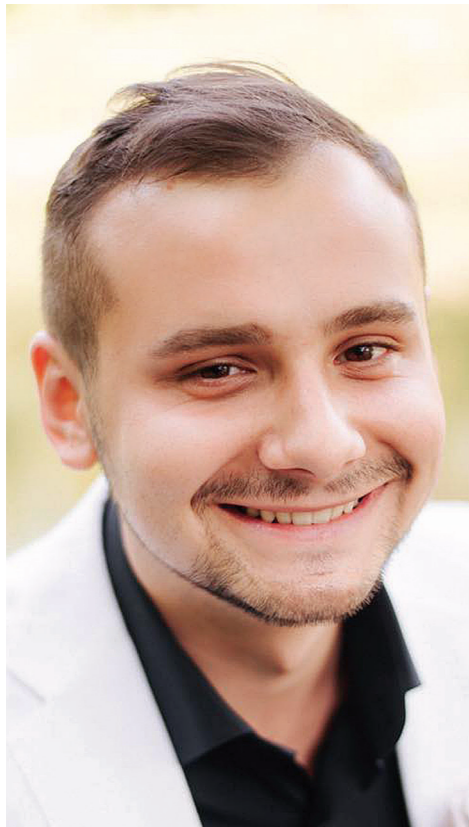
Олена ГОЛИШЕВА

Greek mythology says that Odysseus chose his old friend Mentor to be the teacher for his son Telemachus. Over the millennia, his name became the common term for mentoring. I hope that mentors will always be seen as helpers and supporters... My communication with grantees was different because of their attitude towards mentoring: some found it inspirational and constructive, while others were skeptical about it. Nonetheless, I believe that each grantee could learn something important from my experience, and our cooperation will facilitate sustainable development of the projects and cultural tourism in the regions.

Olena HOLYSHEVA

ТРЕТІЙ ЕТАП: МЕНТОРСЬКИЙ СУПРОВІД

Чудова програма, яка дає можливість кожному мешканцю України по-новому відкрити давно знайомі регіони і показати, що в нашій країні є ще багато цікавого, того, чим ми можемо здивувати не тільки закордонного туриста, а й місцевого мешканця туристичного регіону! Цього разу в кожному проєкті підібралася неймовірна команда, і немає сумніву, що кожен проєкт буде реалізований і буде продовжувати своє існування ще не один рік! Приємно бути частиною таких проєктів!

Михайло ДЬОМШИН

A wonderful program that gives the people of Ukraine an opportunity to re-discover the regions they've known for a long time, showing that our country still has many interesting places to amuse both a foreign tourist and a local! This time, each project had a fabulous team, and no doubt each project will be implemented and will continue operating for many years! It's a pleasure to be part of such projects!

Mykhaylo DOMSHYN

STAGE 3: MENTOR FOLLOW-UP

Відтепер слова «Рахів» та «Іршава» для мене – рідні, цінні і красиві пазлики української культурної карти. Унікальний музей гуцульської бриндзи у Рахові вражає поєднанням стародавньої традиції з сучасними технологіями її представлення і теплою атмосферою обійстя талановитої педагогині, природознавиці, екскурсоводки – пані Ольги Шкуро. А багатообіцяючий творчий простір палацу Телекі, де розміститься музей мініатюрних макетів замків Закарпаття, бадьорить молодим запалом ініціаторів і втілювачів. Прекрасно, що є програма, яка дозволяє втілити сміливі задуми і розширити коло дієвих культурних осередків нашої країни.

Ярослава МУЗИЧЕНКО

From now on, the words 'Rakhiv' and 'Irshava' mean to me the dear, precious, and beautiful pieces of a puzzle - the cultural map of Ukraine. The unique Hutsul Bryndzia Museum in Rakhiv is an impressive combination of an ancient tradition with modern technologies and presentation, as well as the warm atmosphere in the courtyard of Olha Shkurko, a talented educator, naturalist, and tour guide. The promising creative space of the Teleki Palace, hosting the Zakarpattia Miniature Museum, encourages initiators and implementers. It is so good that there is a program for brave ideas and expanding the list of cultural centers in our country.

Yaroslava MUZYCHENKO

ТРЕТІЙ ЕТАП: МЕНТОРСЬКИЙ СУПРОВІД

Програма «Культура. Туризм. Регіони» – для мене це, насамперед, можливості та синергія, знання, культурний шок, контрасти. Багато кілометрів у дорозі, багацько часу в онлайні, безліч живих розмов, консультацій, мотивацій. Це спільне творення та нові знайомства з великою кількістю позитивних щирих людей, які розвивають свої регіони, міста, містечка, села, бережуть спадщину, традиції, відновлюють ремесла, творять інноваційні рішення, роблять культурний туристичний продукт сучасним, цікавим та конкурентоспроможним. Вірю в Україну, в нас та дякую за спільну цікаву роботу.

Галина МАЛЕЦЬ

Culture. Tourism. Regions was for me, first of all, opportunities, synergy, knowledge, cultural shock, and contrasts. Many kilometers on the road, a lot of time online, numerous live conversations, consultations, motivations. It is shared creativity and meeting many positive, sincere people who develop their regions, cities, and towns; cherish their heritage and traditions; recover crafts; create innovative tourism solutions, making cultural tourism products up-to-date, interesting, and competitive. I believe in Ukraine, in us, and I thank you for the interesting collaborative work.

Halyna MALETS

STAGE 3: MENTOR FOLLOW-UP

Це була чудова нагода дізнатися більше про свою країну й обмінятися досвідом. Під час роботи над програмою зустрічався і професійний, але в чомусь формальний, підхід, і свіжі, унікальні ідеї, для втілення яких не вистачає досвіду. Після цьогогорічних експериментів деяким командам було б добре об'єднатися задля створення по-справжньому сильного і конкурентного інноваційного продукту. Сподіваюся, що проекти, які вже розпочалися у цьому необхідному форматі «Культура. Туризм. Регіони», продовжать розвиватися і після закінчення програми.

Мирослава ГАНЮШКІНА

It was a brilliant opportunity to learn more about my country and exchange experience. While working on the program, I saw both a professional but somewhat formal approach, and novel and unique ideas, with a lack of experience to implement them. After piloting this year, it would be good if some teams could join their efforts to create a really strong and competitive innovation product. I hope the projects that were started as part of Culture. Tourism. Regions will continue developing after the program is over

Myroslava GANYUSHKINA

ТРЕТІЙ ЕТАП: МЕНТОРСЬКИЙ СУПРОВІД

Дуже цікаво спостерігати за професійним ростом команд проєктів: коли вони прийшли на тренінги і коли представили результати. В усіх проєктах прослідковується партнерство та здійснюється промоція культурної спадщини регіонів. Я надзвичайно рада, що нашим грантоотримувачам у карантинних умовах вдалося реалізувати проєкти, а нашій партнерській команді вдалося забезпечити досягнення цілей, які були визначені під час розробки програми.

Ірина Осадча

It is very interesting to watch the professional growth of project teams: when they came to the trainings and when they presented the project results. All projects trace partnerships and cultural heritage promotion in the regions. I am extremely glad that our grantees managed to implement projects in COVID-19 conditions, and our partner team managed to achieve the goals that were defined in the beginning of the program.

Iryna OSADCHA

«Що може спонукати Вас прийти до мене та витратити гроші? Як мені заробити на Вас, якщо їхати Ви не плануєте?»
Я вірю, що учасники нашого проєкту знайшли для себе ці відповіді. Адже унікальний культурний продукт – це те, що може стати вирішальним аргументом у виборі між альтернативними пропозиціями для сучасного туриста. CulTouReg – це був дуже цікавий шлях для мене. Не всі рішення давались просто, але робота у класній команді додавала сил!

Олександр БАБІЙ

«What can motivate you to come to me and spend money? How can I make money on you if you don't plan to come?»
I believe the participants of our project found the answers for themselves. After all, for a nowadays tourist a unique cultural product could be a decisive argument of choice out of alternative proposals. CulTouReg was a very interesting path for me. Not all decisions were easy to take, but the cool team empowered everyone.

Oleksandr BABIY

STAGE 3: MENTOR FOLLOW-UP

Цей проєкт захопив мене з самого його початку. Подані проєкти виявилися цікавими, оригінальними, різноманітними та довели, що Україна має потужний потенціал у царині розвитку культурного туризму. Всі проєкти відображають унікальні риси регіонів, культурне розмаїття, що, власне, й приваблює туристів. Красно дякую партнерам і менторам за продуктивну і позитивну співпрацю!

Олександр РИБАЛКО

I found this project to be interesting from the very beginning. All projects appeared to be fascinating and diverse. They approved that Ukraine has a substantial potential for developing cultural tourism. All projects reflect their region specifics, cultural diversity, which makes them attractive for tourists. My special thanks to partners and mentors for fruitful and positive cooperation!

Oleksandr RYBALKO

Неймовірний досвід та всі як рідні – якщо коротко. Як менеджерка програми Українського культурного фонду я поділяла почуття, переживання та настрої команд проєктів й була зігріта їхніми словами вдячності. Про ці проєкти варто говорити хоча б через те, що вони змогли бути реалізованими в тяжкий період COVID-19. Усі 20 проєктів знайомлять нас зі стилем життя людей в регіонах, з їхньою історією, мистецтвом, архітектурою та тими особливостями, які формують їхню ідентичність. Це був довгий, але сповнений цікавих пригод шлях!

Наталія КЕРНИЦЬКА

Shortly to say, it was an incredible experience and we became true friends. As a program manager of the Ukrainian Cultural Foundation, I passed through me all emotions, moods and words of gratitude from each project's team. They are worth talking about, at least because projects were implemented during the difficult period of COVID-19. All 20 projects tell us about the lifestyle of people in the regions, their history, art, architecture and the features that shape their identity. It was a long way, full of interesting adventures!

Nataliia KERNYTSKA

Підготовка контенту

Наталія Керницька

Content prepared by

Nataliia Kernytska

Переклад англійською

Лариса Север'янова

Translated into English by

Larysa Severianova

Редактура англійської версії

Енн М. Мерілл

English proofreading

Ann M. Merrill

Дизайн та верстка

Андрій Колесников

Design and layout by

Andriy Kolesnikov

Каталог програми «Культура. Туризм. Регіони» підготовлено на основі внутрішнього моніторингу проектів, даних змістових та фінансових звітів проектів в рамках реалізації спільної партнерської програми Українського культурного фонду спільно з Програмою USAID «Конкурентоспроможна економіка України» (КЕУ) та Офісом розвитку малого та середнього підприємництва при Міністерстві розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

The Culture. Tourism. Regions catalogue was prepared on the basis of internal project monitoring and information from narrative and financial reports for the joint partner program of the Ukrainian Cultural Foundation, the USAID Competitive Economy Program in Ukraine (CEP), and SME Development Office of the Ministry for Development of Economy, Trade, and Agriculture of Ukraine.

<http://cepukraine.org/>

<https://ucf.in.ua/>

<https://sme.gov.ua/>